

Modře označené štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,90+ 2,10 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.41 + 0.09 (GST) = 1.50 dolaru.

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!

J Time
Committed
À dé lai
convenu

Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
E-mail: abe@zpravy.ca
abe@satellite1-416.com

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 21.

(396.)

Vol. 17.

satellite **1-416**

Thursday,

November 8,

2007

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Dědictví otců zachovej nám, Pane!

V místě, kde jsme ještě před rokem bydleli, zemřeli téměř současně naše sousedka a její syn. Dům zdědili dva její vnukové, kteří se s otcem ani babičkou nestýkali. Jejich dědictví jsem jim nezáviděl. Byla s tím spousta práce při vyklízení. Nakonec dům během dvanácti dnů pod cenou prodali. Od té doby jsem je neviděl. Získali dědictví, které se sice dá vyčíslit v dolarech, ale pokud se jednalo o jakési duchovní hodnoty, obávám se, že by to nebylo daleko od záporných hodnot. Jestliže se k tomu někdy vrátí, tak budou vyprávět o tom, jaké to bylo trauma vyklízet stohy papírů, které paranoidní důchodkyně po léta schovávala.

Co je to však skutečné dědictví? V Izraeli to byla víra otců, která přecházela z pokolení na pokolení, podobně jako u českých bratrů v době protireformace. Během obrození to byl jazyk, který se znovu vracel do literatury, do divadla, do novin. V době okupace a totality to byla naděje, že vše pomine a že se vrátí svoboda.

V každé době se snaží otcové předat svým potomkům jiné duchovní hodnoty, ale často nenacházejí sluchu u svých dětí. Stává se pak, že v okamžiku, kdy zrezignují na svou úlohu, objeví se třetí generace, která je vyslechne a zvláštním způsobem přetvoří to, co jejich prarodiče chtěli předat svým dětem. To je to zvláštní dědictví, o kterém vyprávěla i poslední hra Nového divadla *Famílie aneb Dědictví otců zachovej nám, Pane!* Tady bych si dovolil upozornit na jednu chybu, která se vloudila do programu. *Pane* má být s velkým „P“, nikoliv s malým. Jedná se o zázrak, který neovlivňují lidé, ale někdo nad námi. Někdo, koho i v samotné hře herci oslovují, ale také někdo, kdo dělá vše moudřeji než lidé. Dělá to tak moudře, že my to ani nepozorujeme.

Pamatuji se, jak před časem ministr kultury Pavel Dostál na Masaryktownu vyslovil obavy z toho, že v době počítačů se umělci nemusí s ničím prát, s ničím zápasit, že umění ztrácí duši doslova řekl *srdíčko*. Je to něco na čem postavil svoji filosofii dánský myslitel Søren Kierkegaard (1813-1855), když tvrdil, že není ani tak důležitý konečný výsledek, jako způsob jakým tohoto cíle dosáhneme. Tragédie současnosti spočívá právě v tom, že se snažíme této námaze, tomuto nabývání vztahu vyhnout. K tomu slouží množství laciných efektů, které můžeme vidět nejen ve výtvarném umění, ale i ve filmu a v hudbě.

Tomáš Mašek při úpravě hry *Famílie aneb Dědictví otců zachovej nám, Pane!* však postupoval zcela opačným způsobem. Snažil se, aby hra komunikovala, aby oslovila specificky torontského diváka českého či slovenského původu. Znamenalo to, že si s hrou hrál, že v ní škrta, opravoval, že si ji osahával, že k ní nabíral vztah, že jí dával život. Je to něco, co svým způsobem dává i právo na existenci *Nového divadla*. Je to vyjádření pocitů určité specifické skupiny lidí. Lidí, kteří mluví určitou řečí. Lidí, kterým se jazykově odcizují děti, vnukové. Lidí, kteří těžko mohou tuto skutečnost předat někomu jinému, ať již rodilým Kanaďanům nebo těm, kteří žijí třeba v Praze. O tom, s jakou poctivostí Tomáš Mašek ke hře přistupoval, svědčí skutečnost, že znal text tak dokonale, že mohl ve hře zaskočit za Bohouše Mácu, který těsně před premiérou představení náhle zemřel.

Co je tedy společného všem čtyřem prarodičům (hráli: Tomáš Mašek, Zdenka Novotná, Milan Crhák a Dáša

M. Crhák, Z. Novotná, D. Beláčíková, R. Tamchynová, V. Matějkovič a T. Mašek ve *Famílii aneb Dědictví otců...*

Beláčíková). Přes určitou rozdílnost jsou vnitřně pravdiví a pracovití. Svoji práci dělají s láskou, ať je to při stavbě domu nebo při vaření. Ctí tradice, o tom svědčí obrázky na stěně (Praha, Masaryk). Milují svobodu a svobodu dopřáli svým dětem, přestože to pro ně není lehké a nakonec ji dopřejí i svému vnukovi Tomášovi (Viktor Matějkovič), který od nich odchází. Málokdy si uvědomujeme, že právě pro děti či vnuky to není v emigraci lehká situace. Vědí o osamělosti rodičů či prarodičů, těžko s nimi komunikují, někdy si ani nerozumí, protože mluví již jiným jazykem. Navíc třeba v Kanadě jsou překážkou i neuvěřitelné vzdálenosti. Tomáš odchází z Toronta do Britské Kolumbie, pak do Portlandu (další bariéra hranice). Při tomto odchodu mizí i to poslední, vztah s Friedou (Radka Tamchynová), která se cítí dobře v jeho rodině. Na tomto vztahu by se

mohlo stavět. Realita je však jiná a hra nejde touto cestou, nejde cestou happyendu jako předchozí představení. V závěru se nic neslibuje, nenabízí se laciné řešení. Zůstávají dva osamělí lidé: mladý muž, který má život před sebou, stará žena, která ho má za sebou. Je tu jejich vztah, je tu dědictví otců, které se s pomocí něčeho nad námi přenáší z generace na generaci. A my musíme jen doufat, aby tomu tak bylo. Hra byla věnována Bohouši Mácovi. Během představení jsem se přistihl, jak si představuji Bohouše na jevišti, jak by to zahrál. Jeho láska k divadlu je tím dědictvím, které si Nové divadlo po něm odnáší. Dědictví, o které je zapotřebí prosit a zápasit, aby bylo zachováno, Pane!

Aleš Březina
